

**Briugės komunikatas
dėl glaudesnio
Europos bendradarbiavimo
profesinio rengimo ir mokymo srityje
2011–2020 m.**

*Už profesinį rengimą ir mokymą atsakingų Europos šalių ministrų,
Europos socialinių partnerių ir Europos Komisijos,
susirinkusių 2010 m. gruodžio 7 d. Briugėje
persvarstyti Kopenhagos proceso 2011–2020 m. strateginio požiūrio ir prioritetų
komunikatas*

PRATARMĖ

2002 m. lapkričio 29–30 d. Kopenhagos deklaracija pradėta glaudesnio Europos bendradarbiavimo profesinio rengimo ir mokymo srityje strategija, visuotinai vadinama Kopenhagos procesu. 2010 m., remdamiesi aštuonerius metus trunkančiu Europos bendradarbiavimu, nustatėme ilgalaikius strateginius ateinančio dešimtmečio (2011–2020 m.) tikslus. Atsižvelgėme į ankstesnius pasiekimus, dabartinius ir būsimus uždavinius, pagrindinius Kopenhagos proceso principus ir idėjas. Mūsų darbą palengvino bendra šio proceso apžvalga, kurią parengė Europos profesinio mokymo plėtros centras (CEDEFOP), remdamasis 27 valstybių narių, taip pat Islandijos, Norvegijos bei Lichtenšteino tyrimu, ir panaši Europos mokymo fondo parengta padėties Kroatijoje, Turkijoje ir Buvusiojoje Jugoslavijos Respublikoje Makedonijoje ataskaita.

I. NAUJAS POSTŪMIS TOBULINTI EUROPOS PROFESINĮ RENGIMĄ IR MOKYMĄ

DABARTINIAI IR BŪSIMI UŽDAVINIAI

Švietimas ir mokymas Europos ateičiai

Europa stengiasi atsigausti po sunkios ekonomikos ir finansų krizės. Nedarbas, ypač jaunimo, yra didelis¹. Krizė išryškino reikmę pertvarkyti ekonomiką ir visuomenę. Europa turi tapti pažangesnė, darnesnė ir įtraukesnė. Šiam tikslui pasiekti mums reikia lanksčių ir kokybiškų, dabartinius ir būsimus poreikius tenkinančių švietimo ir mokymo sistemų².

Pritaikymas prie darbo rinkos pokyčių

Šiuo metu Europoje yra apie 76 mln. žemos kvalifikacijos ir nekvalifikuotų 25–64 metų amžiaus žmonių; šis skaičius yra apytikriai lygus bendram Italijos, Vengrijos ir Austrijos gyventojų skaičiui. Pernelyg daug 18–24 metų amžiaus jaunuolių nutraukia mokslus neįgiję jokios kvalifikacijos. Turime skubiai imtis priemonių, kad tam būtų užkirstas kelias ar bent sumažinti mokyklas metančių jaunuolių skaičių. Remiantis CEDEFOP prognozėmis dėl to, kokių įgūdžių reikės ateinantį dešimtmetį, aišku, kad

¹ ES 27 valstybių narių 2010 m. rugsėjo mėn. duomenimis, bendras nedarbo lygis buvo 9,6 %, jaunimo – 20,3 % (šaltinis – Eurostatas).

² Europos Komisija 2010 m. birželio 9 d. priėmė komunikatą „Naujas postūmis Europos bendradarbiavimui profesinio mokymo srityje, siekiant paremti strategiją „Europa 2020““, kuriame pasiūlė apibendrintą Europos profesinio rengimo ir mokymo politikos ateities darbotvarkę.

BRIUGĖS KOMUNIKATAS – 2010 M. GRUODŽIO 7 D. REDAKCIJA

keičiantis technologijoms, reikės vis daugiau aukštos bei vidutinės kvalifikacijos specialistų, o žemos kvalifikacijos darbuotojų poreikis mažės. Net ir tų profesijų, kurioms anksčiau dažniausiai pakakdavo žemos kvalifikacijos, atstovams vis dažniau reikia turėti vidutinę arba net aukštą kvalifikaciją. Todėl žemą oficialią kvalifikaciją turintiems ar nekvalifikuotiems žmonėms ateityje bus sunkiau rasti darbą. Taip pat daugėja duomenų apie didėjantį atotrūkį darbo rinkoje: aukštos kvalifikacijos darbuotojų darbo užmokestis didinamas, o žemos kvalifikacijos ir nekvalifikuotų – mažinamas.

Reikalingi gebėjimai

Dabartiniai mokiniai ir studentai 2020 m. bus dar visai neseniai pradėję karjerą ir jiems prieš akis bus dar bent 30 profesinės veiklos metų. Kai kurie iš jų dirbs pagal specialybes, kurių šiuo metu dar nėra, o kai kurie gali tapti nykstančių profesinių sričių darbuotojais.

Turime gerinti profesinio rengimo ir mokymo galimybes prisitaikyti prie besikeičiančių darbo rinkos poreikių. Siekiant, kad į darbo rinkos poreikių kaitą būtų atsižvelgiama teikiant profesinio rengimo ir mokymo paslaugas ilguoju laikotarpiu, būtina geriau suprasti naujai besiformuojančius sektorius bei gebėjimus ir dabartinių profesijų raidą. Bendradarbiaudami su suinteresuotosiomis šalimis turime reguliariai persvarstyti profesinius ir švietimo bei mokymo standartus, kuriais nustatoma, kokių įgūdžių turi turėti asmuo, gavęs tam tikrą atestatą arba diplomą. Tai reiškia, kad suinteresuotosios šalys, užsiimančios įgūdžių reikmių prognozavimu, kaip antai profesinių sektorių atstovai, socialiniai partneriai, susijusios pilietinės visuomenės organizacijos ir švietimo bei mokymo paslaugų teikėjai, turėtų glaudžiau bendradarbiauti. Siekdami laiku prisitaikyti prie naujų gamybos technologijų ir darbo organizavimo metodų turime reguliariai derinti profesinio rengimo ir mokymo turinį, infrastruktūrą bei metodus.

Viena iš tendencijų – perėjimas prie ekologinės ekonomikos (angl. *green economy*); nuo jos priklauso įgūdžių reikmės daugelyje įvairių darbo vietų ir sektorių. Dabartinių profesijų atstovai jau turi daugelį reikiamų įgūdžių. Konkrečiai kalbant, darbo rinkoje turi būti siekiama tarp bendrųjų ekologiškos gyvensenos gebėjimų (angl. *green skills*, pavyzdžiui, mažinti atliekų kiekį, efektyviau vartoti energiją) ir specializuotų gebėjimų pusiausvyros. Šiuo metu visi žmonės turėtų gebėti naudotis informacinėmis ir ryšių technologijomis, o ateityje beveik kiekvienam darbuotojui bus svarbu turėti ekologiškos gyvensenos gebėjimų.

Senėjanti visuomenė

Būsimoje Europos darbo rinkoje tuo pačiu metu kils problemos, susijusios su senėjančia visuomene ir su tuo, kad vis mažėja jaunų žmonių. Todėl suaugusieji, o ypač vyresnio amžiaus darbuotojai, bus vis intensyviau raginami atnaujinti ir išplėsti savo gebėjimus ir kompetencijas dalyvaujant tęstiniame profesiniame rengime ir mokyme. Kadangi mokymosi visą gyvenimą poreikis didėja, mums reikia

BRIUGĖS KOMUNIKATAS – 2010 M. GRUODŽIO 7 D. REDAKCIJA

lankstesnių mokymo būdų, specializuotų mokymo paslaugų ir veiksmingų neformaliojo mokymosi bei savimokos rezultatų pripažinimo sistemų. Informacinių ir ryšių technologijų (IRT) teikiamomis galimybėmis galima naudotis gerinant nuotolinį suaugusiųjų švietimą ir mokymą.

Dvejopas profesinio rengimo ir mokymo tikslas

Pirminis profesinis rengimas ir mokymas (I-VET) ir tęstinis profesinis rengimas ir mokymas (C-VET) rengiamas siekiant bendro dvejopo tikslo: prisidėti prie galimybių įsidarbinti didinimo bei ekonomikos augimo ir spręsti bendro pobūdžio visuomenės problemas, visų pirma skatinti socialinę sanglaudą. Organizuojant tokį rengimą ir mokymą jaunimui ir suaugusiesiems turėtų būti siūlomos patrauklios ir viliojančios karjeros galimybės; toks rengimas ir mokymas turėtų būti patrauklus tiek moterims, tiek vyrams, didelį potencialą turintiems žmonėms ir tiems asmenims, kuriems dėl kurios nors priežasties gresia pavojus būti išstumtiems iš darbo rinkos.

Kokybė ir meistriškumas

Atsižvelgiant į profesinio rengimo ir mokymo vaidmenį Europos šalių visuomenėje ir ekonomikoje, būtina užtikrinti jo tvarumą bei meistriškumą. Norint, kad Europa ir ateityje būtų didžiausia pasaulyje pramonės produktų eksportuotoja, jos profesinis rengimas ir mokymas turi būti pasaulinio lygio. Žinių visuomenėje profesiniai gebėjimai ir kompetencijos yra ne mažiau svarbūs kaip akademiniai gebėjimai ir kompetencijos.

Europos profesinio rengimo ir mokymo sistemų įvairovė yra abipusio mokymosi pagrindas. Tačiau drauge būtinas skaidrumas ir bendras požiūris į kokybės užtikrinimą, kad būtų kuriamas tarpusavio pasitikėjimas tarp skirtingų sistemų, kuris palengvina judumą ir minėtose sistemose įgytų gebėjimų bei kompetencijų pripažinimą. Ateinančio dešimtmečio prioritetas – Europos bendradarbiavimas užtikrinant profesinio rengimo ir mokymo kokybę.

Suteikti daugiau galių žmonėms

Sparčiai keičiasi ne tik darbo rinkos, bet ir visuomenė. Žmonėms turime padėti įgyti gebėjimų prisitaikyti prie naujovių ir susidoroti su pokyčiais. Todėl reikia sudaryti sąlygas žmonėms įgyti ne tik profesinių, bet ir kitokių žinių, įgūdžių bei gebėjimų. Šios bendrosios kompetencijos (angl. key competences) yra svarbios siekiant, kad žmogaus gyvenimas būtų sėkmingas, todėl turėtų būti sudarytos sąlygos juos įgyti tiek profesinio rengimo ir mokymo, tiek bet kokio kitokio švietimo sistemoje. Profesinio rengimo ir mokymo sistemoje besimokantiesiems taip pat reikėtų suteikti galimybę įgyti bei papildyti bendrąsias kompetencijas ir jomis naudotis kartu su profesiniais gebėjimais. Ateityje, norint gauti bei išsaugoti darbą, taip pat kasdieniame gyvenime bus vis svarbiau gebėti naudotis IRT ir mokėti užsienio kalbų.

Gebėjimus galima gerinti ir mokantis darbo vietoje. Mokymasis darbe yra labai naudingas formuojant asmens profesinę tapatybę ir gali sustiprinti savivertę tų, kurie kitu atveju galbūt manytų, kad nieko nesugeba. Darbuotojai mokydami darbe tobulina savo gebėjimus ir kartu gauna darbo užmokestį. Todėl tinkamas profesinis rengimas ir mokymas, sudarant sąlygas visą ir ne visą darbo dieną dirbantiems asmenims mokytis darbo vietoje ir po darbo, taip pat gali labai padėti sustiprinti visuomenės socialinę sanglaudą.

Profesinio rengimo ir mokymo internacionalizavimas

Nacionalinės profesinio rengimo ir mokymo sistemos yra pasaulio švietimo rinkos dalis, todėl jos gali išlikti šiuolaikiškos ir konkurencingos tik palaikydamos ryšį su platesniu pasauliu. Šios sistemos turi gebėti pritraukti daugiau besimokančiųjų iš kitų Europos ir trečiųjų šalių, teikti jiems švietimo bei mokymo paslaugas ir palengvinti jų gebėjimų pripažinimą. Šie klausimai yra dar svarbesni dėl demografinių pokyčių ir tarptautinės migracijos. Nors kuriama Europos švietimo ir mokymo erdvė, dar nepasiekėme pradinio tikslo pašalinti judumo kliūtis ir matome, kad besimokančiųjų judumas profesinio rengimo ir mokymo sistemoje tebėra menkas. Siekdami pritraukti į profesinio rengimo ir mokymo sistemas daugiau užsieniečių, turime geriau ir tikslingiau teikti jiems informaciją bei orientavimo paslaugas.

Svarbus ateities uždavinys – labai padidinti besimokančių asmenų bei mokytojų tarpvalstybinį judumą profesinio švietimo ir mokymo srityje ir pripažinti jų užsienyje įgytas žinias, įgūdžius ir kompetencijas.

Bendra atsakomybė už investicijas į profesinį rengimą ir mokymą

Už profesinio rengimo ir mokymo politikos formavimą bendrai atsako nacionalinės vyriausybės, socialiniai partneriai, profesinio rengimo ir mokymo paslaugų teikėjai, mokytojai, instruktoriai ir besimokantieji: visi yra bendrai suinteresuoti glaudžiau bendradarbiauti.

Pastaraisiais metais daugiau dėmesio skiriama suaugusiųjų mokymuisi, todėl jam taip pat reikia papildomų išteklių. Investicijų į profesinį rengimą ir mokymą dėl ekonomikos nuosmukio mažinti nereikėtų. Dėl biudžetinių apribojimų būtina rasti inovacinių sprendimų, kad būtų užtikrintas tvarus profesinio rengimo ir mokymo finansavimas ir taip pat būtų užtikrinta, kad ištekliai būtų veiksmingai skiriami ir teisingai paskirstomi.

BRIUGĖS KOMUNIKATAS – 2010 M. GRUODŽIO 7 D. REDAKCIJA

Kopenhagos procesui teko itin svarbus vaidmuo didinant informuotumą apie profesinio rengimo ir mokymo nacionaliniu ir lygiu Europos svarbą. Padarytą pažangą geriausiai atskleidžia bendrosios Europos priemonės³, principai ir gairės, parengti siekiant didinti kvalifikacijų skaidrumą, palyginamumą ir perkeliamumą, gerinti mokymosi lankstumą ir kokybę. Tai yra kuriamos tikros Europos švietimo ir mokymo erdvės pagrindas. Tai yra kuriamos tikros Europos švietimo ir mokymo erdvės pagrindas.

Kopenhagos procesas greitai ir stipriai paveikė valstybių profesinio rengimo ir mokymo politiką: paskatino pradėti esmines reformas, be kita ko, rengti nacionalines kvalifikacijų sandaras, siekiant įgyvendinti Europos kvalifikacijų sandarą (EKS), ir pereiti prie mokymosi rezultatais grindžiamo metodo. Pakeičiant požiūrį ir labiau kreipiant dėmesį ne į mokymosi procesą, orientuotą į įdėtas pastangas, o į mokymosi rezultatus, bus kuriamos visapusiškos bendrąjį lavinimą, profesinį rengimą bei mokymą ir aukštąjį mokslą apimančios sistemos. Tai gali padėti parengti skaidrias, tikslingas bei lanksčias nacionalines kvalifikacijų sandaras.

Abipusis mokymasis ir dalijimasis gerą patirtimi padėjo išugdyti atsakomybę už šį procesą ir skatino imtis tolesnės veiklos. Tačiau siekiant įtraukti suinteresuotąsias šalis – socialinius partnerius, profesinio rengimo ir mokymo paslaugų teikėjus, pilietinę visuomenę ir besimokančius asmenis – reikia palaikyti daugiau ir geresnių ryšių.

Norint išspręsti socialines bei ekonomines problemas ir siekiant, kad judumas bei mokymasis visą gyvenimą virstų tikrove, profesinio rengimo ir mokymo politikos nepakanka. Būtina vadovautis visapusišku požiūriu, pagal kurį profesinis rengimas ir mokymas būtų siejamas su kitomis politikos kryptimis, ypač užimtumo ir socialine politika.

KOPENHAGOS PROCESAS PLATESNIAME ES POLITIKOS KONTEKSTE

Atsižvelgiant į naujas politines aplinkybes kitame dešimtmetyje (2011–2020 m.), visų pirma atsižvelgiant į strategiją „Europa 2020“, reikėtų iš naujo paskatinti įgyvendinti 2002 m. Kopenhagos deklaraciją. Kadangi Kopenhagos procesas yra neatskiriama strateginės programos „Švietimas ir mokymas 2020“ dalis, profesinio rengimo ir mokymo srityje nustatyti tikslai turėtų ir toliau atitikti bendrus tikslus, nustatytus toje programoje.

Profesiniam rengimui ir mokymui taip pat turėtų tekti vaidmuo įgyvendinant du pagrindinius strategijos „Europa 2020“ tikslus: sumažinti mokyklos nebaigusių asmenų dalį iki mažiau nei 10 % ir padidinti

³ Nuo 2002 m. sukurtos šios priemonės: Europasas , Europos kvalifikacijų sandara (EKS) , Europos profesinio mokymo kreditų sistema (ECVET) ir Europos profesinio mokymo kokybės užtikrinimo orientacinė sistema (EQAVET).

BRIUGĖS KOMUNIKATAS – 2010 M. GRUODŽIO 7 D. REDAKCIJA

aukštąjį arba lygiavertį išsilavinimą turinčių 30–34 metų amžiaus asmenų dalį bent iki 40 %.

Siekiant nustatyti konkrečius veiksmus, kuriais reikėtų siekti strateginių tikslų, sudarytas trumpalaikių siektinų rezultatų sąrašas. Remiantis šiuo sąrašu taip pat bus lengviau ateityje atlikti periodines peržiūras.

Atsižvelgiant į minėtos Europos strategijos bei sistemos prioritetus ir į bendruosius tikslus ir laikantis subsidiarumo principo nustatoma:

- bendra profesinio rengimo ir mokymo 2020 m. vizija;
- 11 strateginių 2011–2020 m. tikslų, išskeltų remiantis ta vizija;
- 22 trumpalaikiai nacionalinio lygmens rezultatai, siektini pirmaisiais ketveriais metais (2011–2014 m.). Kartu nurodyta, kokią paramą reikėtų teikti ES lygmeniu;
- bendrieji principai, kuriais grindžiamas Kopenhagos proceso valdymas ir savarankiškumas.

II. BENDRA PROFESINIO RENGIMO IR MOKYMO 2020 M. VIZIJA

Iki 2020 m. Europos profesinio rengimo ir mokymo sistemos turėtų būti tapusios patrauklesnės, aktualesnės, labiau orientuotos į karjerą, naujoviškesnės, labiau prieinamos ir lankstesnės nei 2010 m.; jomis turėtų būti prisidedama prie aukščiausios kompetencijos ir vienodų galimybių mokymosi visą gyvenimą srityje, užtikrinant:

- **patrauklų ir įtraukų profesinį rengimą ir mokymą**, kuriame dalyvautų aukštą kvalifikaciją turintys mokytojai ir instruktoriai, būtų taikomi inovaciniai mokymosi metodai, naudojama aukštos kokybės infrastruktūra ir patalpos, kuris būtų gerai pritaikytas prie darbo rinkos poreikių ir pagal kurį būtų užtikrintos tolesnio švietimo ir mokymo galimybės;
- **aukštos kokybės pirminį profesinį rengimą ir mokymą (I-VET)**, kurį besimokantieji, jų tėvai ir plačioji visuomenė galėtų laikyti patraukliu variantu, turinčiu tokią pačią vertę, kaip ir bendrasis lavinimas. I-VET turėtų besimokantiesiems suteikti ir bendrųjų kompetencijų, ir specialių profesinių gebėjimų;
- **lengvai prieinamą ir į karjerą orientuotą tęstinį profesinį rengimą ir mokymą (C-VET)**, skirtą darbuotojams, darbdaviams, nepriklausomiems verslininkams ir bedarbiams, kuris sudarytų palankesnes sąlygas kompetencijų plėtojimui ir karjeros pokyčiams;
- **lanksčias profesinio rengimo ir mokymo sistemas, pagrįstas mokymosi rezultatais grindžiamu metodu**, pagal kurias būtų remiami lankstūs mokymosi būdai, sudaromos galimybės judėti tarp skirtingų švietimo ir mokymo posistemų (mokyklinis ugdymas, profesinis rengimas ir

BRIUGĖS KOMUNIKATAS – 2010 M. GRUODŽIO 7 D. REDAKCIJA

mokymas, aukštasis mokslas, suaugusiųjų švietimas) ir būtų užtikrintas savišvietos bei neformaliojo mokymosi pasiekimų, įskaitant darbo vietoje įgytas kompetencijas, patvirtinimas;

- **Europos švietimo ir mokymo erdvę**, apimančią skaidrias kvalifikacijų sistemas, kurios sudarytų galimybes perkelti ir kaupti mokymosi rezultatus, taip pat pripažinti kvalifikacijas ir kompetencijas, ir kuriomis būtų gerinamos tarpvalstybinio judumo sąlygos;
- **gerokai didesnes** profesinio rengimo ir mokymo srities studentų bei specialistų **galimybes dalyvauti tarpvalstybinio judumo programose**;
- **lengvai prieinamas, aukštos kokybės ir visą gyvenimą teikiamas informavimo, orientavimo ir konsultavimo paslaugas**, kurios sudarytų darnų tinklą ir kurias teikiant Europos piliečiams būtų sudarytos galimybės priimti pagrįstus sprendimus ir valdyti savo mokymosi veiklą bei profesinę karjerą, neatsižvelgiant į tradicinius lyčių vaidmenis.

III. 2011–2020 M. LAIKOTARPIO STRATEGINIAI TIKSLAI IR 2011–2014 M. TRUMPALAIKIAI SIEKTINI REZULTATAI

GERINTI PROFESINIO RENGIMO IR MOKYMO KOKYBĘ BEI VEIKSMINGUMĄ, DIDINTI JO PATRAUKLUMĄ IR AKTUALUMĄ

Profesinis rengimas ir mokymas turėtų būti labai svarbus darbo rinkai ir žmonių karjeroms. Siekdamas, kad būtų padidintas profesinio rengimo ir mokymo patrauklumas, dalyvaujančios šalys turėtų siekti šių tikslų ir vykdyti šiuos veiksmus:

1. Užtikrinti, kad I-VET taptų patrauklia mokymosi galimybe

- (a) didinti I-VET kokybę (žr. taip pat toliau 2 punktą) tobulinant mokytojų, instruktorių ir mokyklų vadovų darbo kokybę ir kompetencijas, nustatant lanksčius perėjimo tarp visų švietimo lygių būdus ir didinant visuomenės informuotumą apie profesinio rengimo ir mokymo teikiamas galimybes. Tai ypač svarbu tose dalyvaujančiose šalyse, kuriose profesinis rengimas ir mokymas paprastai yra nepakankamai vertinamas;
- (b) skatinti praktinius užsiėmimus ir raginti teikti aukštos kokybės informaciją bei orientavimo paslaugas, kurias pasitelkiant privalomojo ugdymo laikotarpiu jaunesnių klasių mokiniams

- ir jų tėvams būtų sudaromos galimybės susipažinti su įvairiais profesiniais amatais ir profesinės karjeros galimybėmis;
- (c) užtikrinti, kad bendrosios kompetencijos būtų įtrauktos į I-VET mokymo programas, ir kurti tinkamas vertinimo priemones;
 - (d) organizuoti mokymo ir mokymosi veiklą, kurią vykdant I-VET sistemoje būtų skatinamas karjeros valdymo gebėjimų plėtojimas;
 - (e) suteikti besimokantiems I-VET srityje galimybes naudotis tinkama ir modernia technine įranga, mokymo priemonėmis ir infrastruktūra. Profesinio rengimo ir mokymo paslaugų teikėjai turėtų apsvarstyti galimybę dalintis išlaidomis bei įranga tarpusavyje ir bendradarbiaujant su įmonėmis. Taip pat turėtų būti skatinamas mokymasis darbo vietoje tose įmonėse, kuriose yra atitinkama infrastruktūra;
 - (f) taikant nacionalines stebėsenos sistemas, stebėti profesinio rengimo ir mokymo įstaigų absolventų perėjimą į darbo rinką arba į tolesnį švietimo ir mokymo lygį.

2. Skatinti kompetenciją I-VET ir C-VET srityje, jų kokybę ir aktualumą

Kokybės užtikrinimas

- (a) Aukšta teikiamų profesinio rengimo ir mokymo paslaugų kokybė yra būtina sąlyga norint užtikrinti tokio rengimo ir mokymo patrauklumą. Siekdamos užtikrinti geresnę kokybę, didesnę skaidrumą, tarpusavio pasitikėjimą, darbuotojų ir besimokančiųjų judumą ir mokymąsi visą gyvenimą, dalyvaujančios šalys, vadovaudamosi EQAVET rekomendacija, turėtų sukurti kokybės užtikrinimo sistemas.
- (b) Iki 2015 m. pabaigos dalyvaujančios šalys turėtų nacionaliniu lygiu sukurti bendrą kokybės užtikrinimo sistemą profesinio rengimo ir mokymo paslaugų teikėjams, kuri taip pat būtų taikoma susijusiam mokymuisi darbo vietoje ir būtų suderinama su EQAVET sistema.

Mokytojų, instruktorių ir kitų profesinio rengimo ir mokymo srities specialistų darbo kokybė

- (a) Dalyvaujančios šalys, suteikdamos lankstaus mokymosi galimybes ir užtikrindamos investicijas, turėtų gerinti pirminį ir tęstinį mokytojų, instruktorių, kuratorių ir konsultantų mokymą. Atsižvelgiant į tai, kad senėja Europos mokytojų ir instruktorių bendruomenė, keičiasi darbo rinkos ir darbo aplinka, o tuo pačiu metu būtina pritraukti labiausiai mokymo veiklai tinkančius asmenis, šį tikslą yra tuo labiau svarbu įgyvendinti. Turėtų būti skatinama rengti mokytojams ir instruktoriams skirtas stažuotes įmonėse.
- (b) Dalyvaujančios turėtų bendradarbiauti nustatydamos geriausią praktiką ir pagrindinius

principus, atsižvelgdamos į besikeičiančias kompetencijas ir į profesinio rengimo ir mokymo srities mokytojų ir instruktorių profilius. Tai būtų galima padaryti padedant Europos Komisijai ir Europos profesinio mokymo plėtros centrui (CEDEFOP), bendradarbiaujant su jo tinklu „Profesinio rengimo ir mokymo srities mokytojai ir instruktoriai“.

Pritaikymas prie darbo rinkos poreikių

Profesinio rengimo ir mokymo (tiek I-VET, tiek C-VET) pritaikymas prie darbo rinkos poreikių bei profesinio rengimo ir mokymo įstaigų absolventų galimybės įsidarbinti turėtų būti stiprinami taikant įvairias priemones:

- (a) dalyvaujančių šalių institucijos nacionaliniu, regionų arba vietos lygiu turėtų sudaryti galimybes mokykloms ir įmonėms intensyviau bendradarbiauti, kad būtų gerinamos, viena vertus, mokytojų žinios apie darbo praktiką ir, kita vertus, instruktorių bendri pedagoginiai gebėjimai ir kompetencijos;
- (b) dalyvaujančios šalys turėtų skatinti socialinių partnerių, įmonių, švietimo ir mokymo paslaugų teikėjų, užimtumo tarnybų, valdžios institucijų, mokslinių tyrimų organizacijų ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų partnerystes, kad būtų užtikrintas geresnis informacijos apie darbo rinkos poreikius perdavimas ir geresnis tokių poreikių suderinimas su žinių, gebėjimų ir kompetencijų plėtojimu. Darbdaviai ir socialiniai partneriai turėtų stengtis aiškiai nustatyti, kokių kompetencijų ir kvalifikacijų jiems reikia trumpuoju ir ilguoju laikotarpiu tiek sektoriaus, tiek tarpsektoriniu lygiu. Turėtų būti toliau kuriama bendra terminija⁴, skirta švietimo bei mokymo ir darbo pasauliams suartinti, ir ji turėtų atitikti kitas ES priemones, pavyzdžiui, EKS;
- (c) profesinio rengimo ir mokymo srities mokymo programos turėtų būti orientuotos į rezultatus ir labiau atitikti darbo rinkos poreikius. Šis klausimas turėtų būti sprendžiamas bendradarbiavimo modeliuose su bendrovėmis arba profesinėmis sektorių organizacijomis; juose profesinio rengimo ir mokymo įstaigoms turėtų būti teikiama grįžtamoji informacija apie profesinio rengimo ir mokymo įstaigų absolventų galimybes įsidarbinti ir užimtumo lygį;
- (d) siekdami, kad būtų gerinama profesinio rengimo ir mokymo kokybė bei aktualumas, dalyvaujančios šalys ir ypač profesinio rengimo ir mokymo paslaugų teikėjai turėtų

⁴ 2010 m. šią bendrą terminiją siekta kurti įgyvendinant Europos gebėjimų, kompetencijų ir profesijų klasifikatoriaus (ESCO) projektą (angl. Taxonomy of European Skills, Competencies and Occupations).

BRIUGĖS KOMUNIKATAS – 2010 M. GRUODŽIO 7 D. REDAKCIJA

- naudotis orientavimo tarnybų teikiama grįžtamąja informacija apie profesinio rengimo ir mokymo įstaigų absolventų perėjimą į darbo rinką arba jų tolesnį mokymąsi;
- (e) visuose pirminiuose profesinio rengimo ir mokymo kursuose turėtų būti numatytas mokymas darbo vietoje, vykdomas bendradarbiaujant su įmonėmis ir pelno nesiekiančiomis organizacijomis;
 - (f) dalyvaujančios šalys turėtų remti gamybine praktika grindžiamo mokymo rengimą ir didinti informuotumą apie tai.

2011–2014 M. TRUMPALAIKIAI SIEKTINI REZULTATAI PAGAL 1 IR 2 STRATEGINIUS TIKSLUS

Veiksmai nacionaliniu lygiu:

1. organizuoti veiklą, skirtą profesinio rengimo ir mokymo patrauklumui ir kompetencijai šioje srityje propaguoti, prireikus, be kita ko, rengti kampanijas ir gebėjimų konkursus;
2. remti veiklą, kuri suteikia galimybes privalomojo ugdymo laikotarpiu jaunesnių klasių mokiniams susipažinti su profesiniais amatais ir profesinės karjeros galimybėmis;
3. imtis tinkamų priemonių EQAVET rekomendacijai įgyvendinti ir daryti pažangą įgyvendinant nacionalines kokybės užtikrinimo sistemas profesinio rengimo ir mokymo srityje;
4. prireikus užtikrinti, kad bendrosios kompetencijos ir karjeros valdymo gebėjimai būtų tinkamai integruoti į I-VET mokymo programas ir kad juos būtų galima įgyti pasinaudojant mokymo galimybėmis C-VET lygyje;
5. vyriausybės, socialiniai partneriai ir profesinio rengimo ir mokymo paslaugų teikėjai turėtų įgyvendinti būtinas priemones, siekiant:
 - sudaryti kuo daugiau galimybių mokymuisi darbo vietoje, įskaitant gamybinę praktiką, kad būtų prisidėta prie tikslo iki 2012 m. Europoje padidinti gamybinę praktiką atliekančių asmenų skaičių;
 - sukurti galimybių intensyvinti profesinio rengimo ir mokymo įstaigų ir įmonių (pelno siekiančių ir pelno nesiekiančių įmonių) tarpusavio bendradarbiavimą, pavyzdžiui, rengiant mokytojams skirtas stažuotes įmonėse;
 - teikti profesinio rengimo ir mokymo įstaigoms grįžtamąją informaciją apie profesinio rengimo ir mokymo įstaigų absolventų galimybes įsidarbinti;
6. tęsti darbą kuriant perėjimo nuo mokymosi prie darbo stebėsenos sistemas.

Parama ES lygiu:

- politinis dokumentas dėl kompetencijos profesinio rengimo ir mokymo srityje reikšmės pažangiam ir tvariam augimui;
- apsvarstyti galimybes teikti Europos paramą profesinio rengimo ir mokymo populiarinimo kampanijoms, įskaitant „Eurobarometro“ apklausą apie profesinio rengimo ir mokymo patrauklumą;
- skatinti gebėjimų konkursus Europos ir (arba) pasaulio lygiais;
- EQAVET įgyvendinimui skirtas orientavimas ir techninė parama;
- 2013 m. peržiūrėti EQAVET įgyvendinimą nacionaliniu lygiu;
- kokybės užtikrinimo projektų teminių tinklų kūrimas pagal „Leonardo da Vinci“ programą;
- sėkmingų mokymo darbo vietoje modelių vadovas / tyrimas (prisidedant CEDEFOP);

- stiprinti galimybes numatyti gebėjimų ir kompetencijų plėtojimą, visų pirma rengiant gebėjimų prognozes (CEDEFOP) ir įsteigiant Europos gebėjimų tarybas;
- sukurti bendrą terminiją, skirtą švietimo bei mokymo ir darbo pasauliams suartinti (ESCO), atitinkančią kitas ES priemones, pavyzdžiui, EKS;
- apsvarstyti galimybę patvirtinti galimybių įsidarbinti ES lyginamąjį standartą, remiantis Komisijos pasiūlymu;
- kurti geriausią praktiką ir pagrindinius principus atsižvelgiant į profesinio rengimo ir mokymo mokytojų bei instruktorių kintančius profilius (kartu su CEDEFOP).

MOKYMAŠI VISĄ GYVENIMĄ IR JUDUMĄ PAVERSTI TIKROVE

3. Sudaryti lanksčias galimybes mokytis ir įgyti kvalifikaciją

Tęstinio profesinio rengimo ir mokymo (C-VET) srityje

Siekiant, kad padidėtų profesinio rengimo ir mokymo indėlis įgyvendinant lyginamąjį standartą, pagal kurį iki 2020 m. 15 % suaugusiųjų turėtų dalyvauti švietime ir mokyme, dalyvaujančios šalys turėtų:

- (a) aktyviai skatinti atskirus asmenis dalyvauti C-VET, o profesinio rengimo ir mokymo paslaugų teikėjus – jame dalyvauti aktyviau, itin daug dėmesio skiriant žmonėms, kurie susiduria su judėjimu darbo rinkoje (pavyzdžiui, darbuotojams, kuriems gresia atleidimas iš darbo, ir bedarbiams), ir nepalankioje padėtyje esančioms grupėms;
- (b) sukurti tinkamą sistemą, skirtą tam, kad įmonės būtų skatinamos toliau investuoti į žmogiškųjų išteklių vystymą ir į C-VET. Dalyvaujančios šalys pačios spręstų, kokias paskatas, teises ir pareigas nustatyti;
- (c) skatinti lanksčias mokymo programas (e. mokymasis, vakariniai kursai, mokymas darbo laiku ir pan.), kad būtų propaguojamos galimybės mokytis įvairiomis gyvenimo aplinkybėmis ir kad būtų prisitaikoma prie įvairių poreikių. Tęstinis mokymas turėtų apimti visų rūšių mokymą, taip pat įskaitant mokymą įmonėse ir mokymą darbo vietoje, o moterys ir vyrai turėtų turėti vienodas galimybes jame dalyvauti;
- (d) skatinti mokymo įstaigas ir darbdavius bendradarbiauti, visų pirma apmokant daug žemos kvalifikacijos darbuotojų, kurie turi ne aukštesnį kaip pagrindinį išsilavinimą ir kuriems bus naudingi metodai, pagal kuriuos pagrindiniai gebėjimai integruojami į profesinio rengimo ir mokymo sistemą;
- (e) ne vėliau kaip 2015 m. pradėti rengti nacionalines neformaliojo mokymosi ir savišvietos pasiekimų pripažinimo ir patvirtinimo procedūras, kurios prireikus būtų remiamos nacionalinėmis kvalifikacijos sandaromis. Rengiant šias procedūras daugiausia dėmesio

turėtų būti skiriama žinioms, gebėjimams ir kompetencijoms, neatsižvelgiant į tai, kokiomis aplinkybėmis jie buvo įgyti (pavyzdžiui, bendras suaugusiųjų mokymas, profesinis rengimas ir mokymas, darbo patirtis ir savanoriška veikla). Be to, reikėtų labiau atsižvelgti į žinias, gebėjimus ir kompetencijas, kuriuos įgijus nebūtinai suteikiama oficiali kvalifikacija. Šiuo požiūriu svarbu glaudžiai bendradarbiauti su kitų politikos sričių, pavyzdžiui, jaunimo reikalų, sporto, kultūros, socialinių reikalų, užimtumo, atstovais;

- (f) imtis specialių priemonių, kad būtų padidintas žmonių, kurie susiduria su judėjimu darbo rinkoje, ir grupių, kurių dalyvavimo mokymo sistemoje mastas yra žemas, pavyzdžiui, moterų, žemos kvalifikacijos ir vyresnio amžiaus darbuotojų, dalyvavimo C-VET rodiklis. Visų pirma dalyvaujančios šalys, pasitelkdamos investicijas, turėtų siekti, kad 25–64 metų amžiaus žemos kvalifikacijos žmonių, dalyvaujančių mokymosi visą gyvenimą sistemoje, skaičius būtų labiau suderintas su šios amžiaus grupės vidutiniais dalyvavimo rodikliais.

Tiek I-VET, tiek C-VET srityse

- (a) jaunimui ir suaugusiesiems teikiant integruotas orientavimo paslaugas (įdarbinimo paslaugas ir konsultavimo paslaugas) ir suteikiant jiems karjeros valdymo gebėjimus, sudaryti palankesnes sąlygas perėjimui nuo rengimo ir mokymo į darbo rinką, taip pat perėjimui į kitą darbo vietą. Itin svarbu, kad susiję paslaugų teikėjai galėtų lengvai ir objektyviai keistis informacija ir didinti orientavimo paslaugų kokybę;
- (b) plėtoti povidurinį ar aukštesnįjį profesinį rengimą ir mokymą, kad jis pasiektų lygį, suderinamą su Europos kvalifikacijų sandaros (EKS) 5 lygiu arba aukštesniu lygiu, arba jį atitinkamai išlaikyti tokia lygyje ir prisidėti siekiant ES pagrindinio tikslo – aukštąjį arba lygiavertį mokslą įgijusių asmenų dalis turi būti 40 %;
- (c) stiprinant profesinio rengimo ir mokymo, bendrojo lavinimo ir aukštojo mokslo sistemų sąsajas, skatinti lankstų perėjimą tarp jų ir didinti galimybes judėti tarp šių sistemų. Siekdamos šio tikslo ir aktyvesnio dalyvavimo mokymosi visą gyvenimą sistemoje, dalyvaujančios šalys turėtų sparčiau kurti ir įgyvendinti išsamias nacionalines kvalifikacijų sandaras, grindžiamas mokymosi rezultatais;
- (d) Komisija ir dalyvaujančios šalys turėtų siekti didesnio abiejų Europos kreditų sistemų (ECVET ir ECTS) suderinamumo.

4. Rengti strateginį požiūrį į profesinio rengimo ir mokymo (I-VET ir C-VET) internacionalizavimą ir skatinti tarptautinį judumą

BRIUGĖS KOMUNIKATAS – 2010 M. GRUODŽIO 7 D. REDAKCIJA

- (a) Dėl ekonominės globalizacijos darbdaviai, darbuotojai ir nepriklausomi verslininkai yra suinteresuoti praplėsti savo veiklos mastą už savo šalių sienų ribų. Profesinio rengimo ir mokymo paslaugų teikėjai turėtų jiems teikti paramą šio proceso metu suteikdami mokymo turiniui tarptautinį matmenį ir kurdami tarptautinius tinklus su įstaigomis partnerėmis;
- (b) dalyvaujančios šalys, teikdamos paskatas, taikydamos finansavimo schemas (be kita ko, pasinaudodamos Europos struktūriniais fondais) ir skleisdamos geriausios praktikos pavyzdžius, turėtų paskatinti vietos ir regionines institucijas bei profesinio rengimo ir mokymo paslaugų teikėjus rengti tarpvalstybinio bendradarbiavimo profesinio rengimo ir mokymo srityje strategijas, kad būtų skatinamas didesnis besimokančiųjų, mokytojų bei instruktorių ir kitų profesinio rengimo ir mokymo srities specialistų judumas. Dalyvaujančios šalys turėtų remti tokį profesinį rengimą ir mokymą, pagal kurį būtų numatomi, skatinami ir, pageidautina, integruojami judumo laikotarpiai, įskaitant stažuotes, užsienyje;
- (c) dalyvaujančios šalys turėtų sistemingai naudoti ir propaguoti Europos skaidrumo priemonės, pavyzdžiui, EKS, ECVET ir Europasą, kad būtų skatinamas tarpvalstybinis judumas;
- (d) dalyvaujančios šalys turėtų skatinti, kad būtų didinamos kalbų mokymosi galimybės besimokantiems ir mokytojams profesinio rengimo ir mokymo srityje ir kad būtų rengiamas prie konkrečių profesinio rengimo ir mokymo srities poreikių pritaikytas kalbų mokymas, ypač pabrėždamos reikšmę, kurią užsienio kalbos turi tarpvalstybiniam bendradarbiavimui profesinio rengimo ir mokymo srityje bei tarptautiniam judumui.

2011–2014 M. TRUMPALAIKIAI SIEKTINI REZULTATAI

PAGAL 3 IR 4 STRATEGINIUS TIKSLUS

Veiksmai nacionaliniu lygiu:

- 7. siekiant kuo labiau padidinti profesinio rengimo ir mokymo įnašą siekiant programoje „ET 2020“ nustatyto 15 % lyginamojo standarto suaugusiųjų mokymosi visą gyvenimą srityje, peržiūrėti, kaip visi dalyvaujantys suinteresuotieji subjektai naudoja paskatas ir naudojasi teisėmis bei vykdo pareigas, ir imtis tinkamų veiksmų dalyvavimui C-VET paskatinti;
- 8. įgyvendinti Europos kvalifikacijų sandaros (EKS) rekomendaciją:
 - sukurti išsamias nacionalines kvalifikacijų sandaras (NKS), grindžiamas mokymosi rezultatų metodu. Naudoti NKS kaip stiprinimo priemonę siekiant sukurti daugiau galimybių judėti tarp profesinio rengimo ir mokymo ir aukštojo mokslo sistemų, plėtoti profesinį rengimą ir mokymą, kad jis pasiektų pavidurinio ar aukštesniojo mokymo EKS lygius arba jį išlaikyti tokiuose lygiuose ir įgyvendinti lanksčius mokymosi būdus;
 - iki 2012 m. sukurti NKS lygių nuorodas į EKS lygius;
- 9. sukurti neformaliojo mokymosi ir savišvietos pasiekimų patvirtinimo procedūras remiantis

- EKS/NKS ir gairėmis ir skatinti jas naudoti;
10. teikti integruotas (švietimas, mokymas, užimtumas) orientavimo paslaugas, glaudžiai susietas su darbo rinkos poreikiais;
 11. daryti pažangą įgyvendinant ECVET laikantis rekomendacijos ir dalyvauti ECVET bandymuose judumo požiūriu;
 12. imtis tinkamų priemonių judumui VET padidinti, be kita ko:
 - o skatinti daugiau I-VET studentų ir profesinio rengimo ir mokymo srities specialistų dalyvauti tarpvalstybinio judumo programose;
 - o skatinti vietos ir regionų valdžios institucijas, taip pat profesinio rengimo ir mokymo paslaugų teikėjus, kurti internacionalizavimo kultūrą ir internacionalizavimo strategijas, įskaitant tarpvalstybinį judumą;
 - o šalinti teises ir administracines kliūtis, susijusias su praktikantų ir stažuotojų tarpvalstybinio judumu;
 - o skatinti profesines asociacijas, verslo organizacijas ir kitas susijusias organizacijas remti priimančiąsias (ir siunčiančiąsias) įmones sudarant tinkamas sąlygas praktikantams ir stažuotojams pasinaudoti tarpvalstybinio judumo galimybėmis;
 - o užtikrinti, kad profesinio rengimo ir mokymo srities mokymo programose būtų numatytas kalbų mokymasis ir tarpkultūrinės kompetencijos;
 - o kuo geriau pasinaudoti kitomis ES priemonėmis (pvz., EKS, EQAVET, Europasu) abipusiam kvalifikacijų bei kompetencijų pripažinimui stiprinti.

Parama ES lygiu:

- C-VET prieinamumo ir dalyvavimo jame politikos vadovas;
- EKS įgyvendinimui skirtas orientavimas ir techninė parama, visų pirma siekiant taikyti mokymosi rezultatais grindžiamą metodą;
- CEDEFOP ir Europos mokymo fondo atliekamas NKS pokyčių žymėjimas;
- Tarybos rekomendacija dėl neformaliojo mokymosi ir savišvietos pasiekimų patvirtinimo (2011 m.);
- Orientavimo visą gyvenimą politikos, sistemų ir praktikos plėtojimo pažangos ataskaita – 2011 m. (CEDEFOP, Europos mokymo fondas ir Europos orientavimo visą gyvenimą politikos plėtojimo tinklas);
- ECVET įgyvendinimui skirtas orientavimas ir techninė parama;
- ECVET įgyvendinimo periodinė peržiūra (kartu su CEDEFOP);
- ECVET projektų teminių tinklų kūrimas pagal „Leonardo da Vinci“ programą;
- Rekomendacija dėl besimokančių asmenų judumo (2011 m.);
- apsvarstyti galimybę patvirtinti judumo profesinio rengimo ir mokymo srityje ES lyginamąjį standartą, remiantis Komisijos pasiūlymu (2011 m.);
- pasiūlymas dėl stažuotų kokybės sistemos;
- skatinti praktikantų judumą, be kita ko, sukuriant paramos portalą, įgyvendinamus pagal Mokymosi visą gyvenimą programą / „Leonardo da Vinci“ programą;
- iki 2012 m. sukurti Europos gebėjimų pasą kaip Europos dalį.

STIPRINTI KŪRYBINGUMĄ, NOVATORIŠKUMĄ IR VERSLUMĄ

5. Skatinti novatoriškumą, kūrybingumą bei verslumą ir IRT naudojimą (tiek I-VET, tiek C-VET srityje)

BRIUGĖS KOMUNIKATAS – 2010 M. GRUODŽIO 7 D. REDAKCIJA

Užtikrinant kūrybingumą ir novatoriškumą profesinio rengimo ir mokymo srityje, taip pat taikant novatoriškus mokymosi metodus, besimokantieji gali būti paskatinti toliau mokytis profesinio rengimo ir mokymo įstaigoje tol, kol įgis kvalifikaciją.

- (a) Dalyvaujančios šalys turėtų aktyviai skatinti profesinio rengimo ir mokymo paslaugų teikėjus, sudarant „žinių partnerystes“, bendradarbiauti su novatoriškomis įmonėmis, dizaino centrais, kultūros sektoriumi ir aukštojo mokslo įstaigomis. Tai jiems turėtų padėti įgyti vertingų žinių apie naujus pokyčius bei kompetencijų poreikius ir plėtoti profesinę kompetenciją bei kurti inovacijas. Tokios partnerystės taip pat galėtų būti naudingos įdiegiant patirtimi grindžiamus mokymosi metodus, skatinant eksperimentuoti ir tikslinant mokymo programas;
- (b) informacinės ir ryšių technologijos (IRT) turėtų būti naudojamos norint kuo labiau padidinti galimybes mokytis ir skatinti aktyvų mokymąsi, taip pat kurti naujus metodus, taikytinus vykdant profesinį rengimą ir mokymą tiek darbo vietoje, tiek mokykloje;
- (c) dalyvaujančios šalys turėtų remti iniciatyvas, kuriomis siekiama skatinti verslumą tiek I-VET, tiek C-VET srityje glaudžiai bendradarbiaujant su darbdaviais, profesinio rengimo ir mokymo paslaugų teikėjais ir nacionalinėmis paramos verslui tarnybomis. Siekdamos šio tikslo jos turėtų skatinti teikti tinkamą finansavimą (pvz., lėšas, skirtas mokymo priemonėms, paramos priemonėms ir tam, kad besimokantieji galėtų įsteigti mini bendroves) ir turėtų siekti stiprinti bendradarbiavimą regionų lygiu;
- (d) Dalyvaujančios šalys turėtų remti naujai įsisteigusius ir būsimus verslininkus skatindamos profesinio rengimo ir mokymo įstaigų absolventus pradėti veiklą ir skatindamos jaunų verslininkų judumą mokymosi srityje.

2011–2014 M. TRUMPALAIKIAI SIEKTINI REZULTATAI

PAGAL 5 STRATEGINĮ TIKSLĄ

Veiksmai nacionaliniu lygiu:

- 13. skatinti kurti partnerystes kūrybingumo ir inovacijų srityje (profesinio rengimo ir mokymo paslaugų teikėjų, aukštojo mokslo įstaigų ir dizaino, meno, mokslinių tyrimų ir inovacijų centrų partnerystes);
- 14. skatinti, kad visi profesinio rengimo ir mokymo paslaugų teikėjai veiksmingai naudotųsi naujoviškomis ir kokybiškomis technologijomis (įskaitant viešojo ir privačiojo sektorių partnerystes), remiamomis būtina įranga, infrastruktūra ir tinklais, nuolat diegiant patobulinimus, kurie atspindėtų technologijų raidą ir pedagoginio supratimo vystymąsi;
- 15. imtis priemonių verslumui skatinti, pvz., skatinant įgyti svarbių bendrųjų kompetencijų, sudarant sąlygas įgyti praktinės patirties įmonėse ir įtraukiant ekspertus iš verslo pasaulio.

Parama ES lygiu:

įsteigti ES lygio profesinio rengimo ir mokymo / verslo forumą, kuriame daugiausia dėmesio būtų skiriama šioms temoms:

- profesinio rengimo ir mokymo vaidmeniui žinių trikampyje;
- perėjimui iš profesinio rengimo ir mokymo į verslą: kaip paremti profesinio rengimo ir mokymo įstaigų absolventus jiems kuriant įmones.

SKATINTI VIENODAS GALIMYBES, SOCIALINĘ SANGLAUDĄ IR AKTYVŲ PILIETIŠKUMĄ

6. Įtraukusis I-VET ir C-VET

Dalyvaujančios šalys turėtų užtikrinti tokį profesinį rengimą ir mokymą, kuris padidintų žmonių galimybes įsidarbinti (tiek trumpuoju, tiek ilguoju laikotarpiu), suteiktų jiems galimybę plėtoti kokybiškas karjeras, įgyti patenkinamos darbo patirties, pasitikėjimo savimi, profesinio pasididžiavimo ir sąžiningumo ir kuris jiems suteiktų galimybių augti profesiniame ir asmeniniame gyvenime. Siekdamos šio tikslo, jos turėtų:

- (a) užtikrinti, kad pirminio profesinio rengimo ir mokymo metu besimokantieji būtų suteiktos specifinės profesinės kompetencijos ir platesnės bendrosios kompetencijos, įskaitant universaliuosius gebėjimus, kurie jiems suteiktų galimybę toliau dalyvauti švietimo ir mokymo sistemoje (profesinio rengimo ir mokymo arba aukštojo mokslo srityje) pasirinkti karjerą, dalyvauti darbo rinkoje bei judėti joje. Žinios, gebėjimai ir kompetencijos, kurias žmonės įgyja profesinio rengimo ir mokymo srityje, turėtų jiems sudaryti sąlygas valdyti savo karjerą ir atlikti aktyvų vaidmenį visuomenėje;
- (b) užtikrinti, kad suaugusiųjų mokymosi sistemomis būtų skatinamas bendrųjų kompetencijų įgijimas ir tolesnis plėtojimas. Tai gali būti daroma bendradarbiaujant su profesinio rengimo ir mokymo paslaugų teikėjais, vietos bendruomenėmis, pilietinės visuomenės organizacijomis ir pan.;
- (c) taikant įvairias prevencines ir taisomąsias priemones, kuo labiau padidinti profesinio rengimo ir mokymo indėlį mažinant mokyklos nebaigusių asmenų procentinę dalį iki mažiau nei 10 %. Tai gali būti užtikrinta, pavyzdžiui, pasitelkiant prie darbo rinkos poreikių pritaikytą profesinį rengimą ir mokymą, didesnio masto mokymą darbo vietoje ir gamybinę praktiką, lanksčius mokymosi būdus, veiksmingą orientavimą bei konsultavimą, ir parengiant tokį mokymo turinį bei taikant tokius mokymo metodus, kuriais būtų pripažįstami jaunimo gyvensena ir interesai, kartu išlaikant profesinio rengimo ir mokymo aukšto lygio kokybės standartus;

BRIUGĖS KOMUNIKATAS – 2010 M. GRUODŽIO 7 D. REDAKCIJA

- (d) imtis tinkamų priemonių, kad būtų sudarytos vienodos galimybės mokytis, ypač asmenims ir grupėms, kuriems gresia atskirtis, visų pirma žemos kvalifikacijos ir nekvalifikuotiems darbuotojams, specialiųjų poreikių turintiems arba nepalankioje padėtyje esantiems žmonėms ir vyresnio amžiaus darbuotojams. Tokių grupių dalyvavimui profesinio rengimo ir mokymo sistemoje turėtų būti sudarytos palankesnės sąlygos ir dalyvavimas skatinamas taikant finansines arba kitas priemones ir patvirtinant neformaliojo mokymosi ir savišvietos pasiekimus, taip pat užtikrinant lanksčius mokymosi būdus;
- (e) remti aktyvų pilietiškumą profesinio rengimo ir mokymo srityje, pavyzdžiui, skatinant profesinio rengimo ir mokymo paslaugų teikėjų ir pilietinės visuomenės organizacijų partnerystes arba, laikantis nacionalinės teisės aktų ir nacionalinės praktikos, skatinant besimokančių asmenų atstovavimą profesinio rengimo ir mokymo įstaigose. Tokiu rėmimu galima prisidėti prie gebėjimų ir kompetencijų, įgytų vykdant savanorišką veiklą, patvirtinimo.

2011–2014 M. TRUMPALAIKIAI SIEKTINI REZULTATAI

PAGAL 6 STRATEGINĮ TIKSLĄ

Veiksmai nacionaliniu lygiu:

16. imtis prevencinių ir taisomųjų priemonių, kad profesinio rengimo ir mokymo įnašas siekiant sumažinti mokyklos nebaigusių asmenų skaičių būtų kuo didesnis;
17. apsvaistyti galimybę sukurti konkrečias priemones, skirtas žemos kvalifikacijos ir kitų rizikos grupėms priklausančių asmenų dalyvavimui švietimo ir mokymo sistemoje didinti, be kita ko, sukuriant lanksčius mokymosi būdus C-VET sistemoje ir pasitelkiant tinkamas orientavimo ir paramos paslaugas;
18. naudoti IRT, kad būtų kuo labiau padidintos galimybės mokytis ir skatinamas aktyvus mokymasis, taip pat kuriami nauji metodai, taikytini vykdant profesinį rengimą ir mokymą tiek darbo vietoje, tiek mokykloje, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas dalyvauti rizikos grupėms priklausančiams asmenims;
19. naudoti veikiančias stebėsenos sistemas rizikos grupėms priklausančių asmenų dalyvavimui profesiniame rengime ir mokyme remti: žr. 6 trumpalaikį siektiną rezultatą.

Parama ES lygiu:

- rizikos grupėms priklausančių asmenų įtraukimo derinant mokymą darbo vietoje ir bendrąsias kompetencijas geriausios praktikos vadovas;
- Tarybos rekomendacija dėl mokyklos nebaigusių asmenų skaičiaus mažinimo (2011 m.).

BENDRIEJI TIKSLAI

7. Aktyvesnis profesinio rengimo ir mokymo srities suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas

ir didesnis europinio bendradarbiavimo profesinio rengimo ir mokymo srityje pasiekimų matomumas

Tai, kad aktyviau dalyvaus profesinio rengimo ir mokymo srities suinteresuotieji subjektai, reiškia didesnę europinio bendradarbiavimo profesinio rengimo ir mokymo srityje pasiekimų matomumą. Todėl Europos Komisija ir dalyvaujančios šalys turėtų apsvarstyti galimybę investuoti į aiškų ir tikslingą įvairių suinteresuotųjų subjektų grupių nacionaliniu ir Europos lygiu informavimą. Besimokantieji ir visos susijusios šalys turėtų gauti išsamią ir konkrečiai jiems skirtą informaciją, kad būtų paprasčiau naudoti turimas ES priemones.

8. Europinių ir nacionalinių priemonių skaidrumo, pripažinimo, kokybės užtikrinimo ir judumo srityse suderintas valdymas

Vadovaujantis keturiais strateginiais tikslais, ateinančiais metais dalyvaujančios šalys pirmenybę visų pirma turėtų teikti tam, kad nuosekliai ir viena kitą papildant būtų naudojamos įvairios europinės ir nacionalinės priemonės skaidrumo, pripažinimo, kokybės užtikrinimo ir judumo srityse. Būtina užtikrinti suderintą šių priemonių valdymą įgyvendinant Kopenhagos procesą ir didesnę sinergiją su Bolonijos proceso priemonėmis ir principais.

9. Profesinio rengimo bei mokymo politikos srities ir kitų susijusių politikos sričių atstovų bendradarbiavimo intensyvinimas

Dalyvaujančios šalys ir Europos Komisija turėtų intensyvuoti profesinio rengimo bei mokymo politikos srities ir kitų susijusių politikos sričių (pavyzdžiui, užimtumo, ekonomikos reikalų, mokslinių tyrimų ir inovacijų, socialinių reikalų, jaunimo reikalų, sporto ir kultūros) atstovų bendradarbiavimą, kad būtų laikomasi strategijos „Europa 2020“ integruotų gairių ir didesniu mastu pripažįstamos kompetencijos ir kvalifikacijos.

10. Duomenų kokybės ir palyginamumo gerinimas ES politikos formavimo profesinio rengimo ir mokymo srityje tikslais

ES lygio politikos formavimas profesinio rengimo ir mokymo srityje turėtų būti grindžiamas turimais palyginamais duomenimis. Šiuo tikslu ir pasitelkdamas Mokymosi visą gyvenimą programą valstybės narės turėtų rinkti aktualius ir patikimus duomenis apie profesinį rengimą ir mokymą, įskaitant judumą profesinio rengimo ir mokymo srityje, ir teikti juos Eurostatui. Valstybės narės ir Komisija turėtų bendrai susitarti, kurie duomenys turėtų būti pateikti pirmiausia.

11. Tinkamas ES paramos panaudojimas

BRIUGĖS KOMUNIKATAS – 2010 M. GRUODŽIO 7 D. REDAKCIJA

Siekiant remti sutartus profesinio rengimo ir mokymo srities prioritetus, įskaitant tarptautinį judumą ir reformas, kuriuos įgyvendina dalyvaujančios šalys, turėtų būti naudojami Europos struktūrinių fondų ir Mokymosi visą gyvenimą programos teikiamomis galimybėmis.

2011–2014 M. TRUMPALAIKIAI SIEKTINI REZULTATAI

PAGAL 7–11 BENDRUOSIUS TIKSLUS

Veiksmai nacionaliniu lygiu:

20. sukurti komunikacijos strategijas įvairioms suinteresuotųjų subjektų grupėms, kuriose daugiausia dėmesio būtų skiriama priemonių įgyvendinimui ir pridėtinei vertei (ECVET, ECTS, NKS nuorodų į EKS sukūrimui, kokybės užtikrinimo sistemoms pagal EQAVET);
21. sukurti struktūrizuotus profesinio rengimo ir mokymo sektoriaus ir įdarbinimo tarnybų bendradarbiavimo visais lygiais (politikos ir įgyvendinimo), įskaitant socialinius partnerius, mechanizmus;
22. prisidėti prie ES lygio duomenų apie I-VET srities studentus, įskaitant jų judumą ir galimybes įsidarbinti, gerinimo.

Parama ES lygiu:

- remti pirmiau išvardytų tikslų siekimą įgyvendinant Mokymosi visą gyvenimą programą, prireikus pasinaudojant Europos struktūriniais fondais;
- remti dalyvaujančių šalių tarpusavio mokymąsi ir inovacinius projektus;
- sukurti bendrų europinių priemonių švietimo ir mokymo srityje įgyvendinimo geresnio koordinavimo procedūrą;
- Europos komunikacijos strategija dėl Europos skaidrumo priemonių;
- plėtoti struktūrizuotą bendradarbiavimą su profesinio rengimo ir mokymo paslaugų teikėjų asociacijomis ES lygiu;
- stiprinti švietimo bei mokymo ir užimtumo politikos sričių atstovų struktūrizuotą bendradarbiavimą;
- gerinti ES lygio duomenis apie I-VET srities studentus, įskaitant jų judumą ir galimybes įsidarbinti;
- socialiniai partneriai visais lygiais turėtų ir toliau atlikti aktyvų vaidmenį įgyvendinant Kopenhagos procesą (valdymas ir savarankiškumas) ir prisidėti prie pirmiau nurodytų trumpalaikių siektinų rezultatų įgyvendinimo;
- teikti ataskaitas dėl profesinio rengimo ir mokymo plėtojimo valstybėse narėse ir šalyse partnerėse;
- stiprinti keitimąsi informacija su dėl narystės ES besiderančiomis ir kaimyninėmis šalimis.

III. PRINCIPAI, KURIAIS GRINDŽIAMAS KOPENHAGOS PROCESO VALDYMAS IR SAVARANKIŠKUMAS

- Valstybės narės turėtų tvirtai įsipareigoti įgyvendinti Kopenhagos proceso prioritetus vykdant nacionalines reformų programas pagal strategiją „Europa 2020“;
- įgyvendinant Kopenhagos procesą vykdomas ataskaitų teikimas turėtų būti įtrauktas į Europos

BRIUGĖS KOMUNIKATAS – 2010 M. GRUODŽIO 7 D. REDAKCIJA

bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginę programą „Švietimas ir mokymas 2020“. Tai būtų veiksmingiausias būdas prisidėti prie ataskaitų dėl strategijos „Europa 2020“ teikimo, be to, taip būtų padidintas profesinio rengimo ir mokymo matomumas mokymosi visą gyvenimą srityje;

- bendradarbiavimas profesinio rengimo ir mokymo srityje turėtų būti suintensyvinamas. Atvirasis koordinavimo metodas ir toliau turėtų būti taikomas kaip pagrindinis tokio bendradarbiavimo mechanizmas. Tarpusavio mokymasis ir inovaciniai projektai turėtų būti nacionalinės politikos raidos paramos priemonės;
- už profesinį mokymą atsakingi generaliniai direktoriai (DGVT), Europos socialiniai partneriai ir Profesinio mokymo patariamasis komitetas (ACVT) turėtų ir toliau atlikti aktyvų vaidmenį valdant Kopenhagos procesą;
- CEDEFOP ir Europos mokymo fondas pagal atitinkamus įgaliojimus turėtų ir toliau remti politikos raidą ir įgyvendinimą, teikti pažangos siekiant strateginių tikslų bei trumpalaikių siektinų rezultatų ataskaitas ir teikti politikos formavimo profesinio rengimo ir mokymo srityje įrodymus;
- profesinio rengimo ir mokymo paslaugų teikėjų organizacijos turėtų būti skatinamos bendradarbiauti Europos lygiu siekiant remti pirmiau išvardytus tikslus;
- politiniai dialogai ir keitimasis patirtimi su pasauliniais partneriais gali padėti spręsti dabartinius ir ateities uždavinius. Turėtų būti stiprinami mainai ir bendradarbiavimas su potencialiomis šalimis kandidatėmis, kaimyninėmis šalimis, kurioms paramą teikia Europos mokymo fondas, ir su tarptautinėmis organizacijomis, visų pirma OECD, Europos Taryba, Tarptautine darbo organizacija ir UNESCO. Turėtų būti užtikrinta, kad visos dalyvaujančios šalys turėtų teisę dalyvauti šioje veikloje;
- Iki 2014 m. turėtų būti parengtas naujas trumpalaikių siektinų rezultatų, nustatytų pagal minėtus strateginius tikslus, sąrašas.

Šis tekstas parengtas ES valstybių narių (Austrijos, Belgijos, Bulgarijos, Kipro, Čekijos, Danijos, Estijos, Suomijos, Prancūzijos, Vokietijos, Graikijos, Vengrijos, Airijos, Italijos, Latvijos, Lietuvos, Liuksemburgo, Maltos, Nyderlandų, Lenkijos, Portugalijos, Rumunijos, Slovėnijos, Slovakijos, Ispanijos, Švedijos ir Jungtinės Karalystės), ES šalių kandidačių (Kroatijos, Buvusiosios Jugoslavijos Respublikos Makedonijos, Islandijos ir Turkijos) ir ELPA (EEE) šalių (Lichtenšteino ir Norvegijos) ministrų, atsakingų už profesinį rengimą ir mokymą, sutarimu. Minėtos šalys tekste vadinamos dalyvaujančiomis šalimis. Šiam tekstui pritarė Europos Komisija ir Europos socialiniai partneriai ETUC, BUSINESSEUROPE, UEAPME bei CEEP.